

Садржај

Правилник о полагању професорског испита за професоре православног богословија и веронауке у средњим школама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца

Правилник о српским православним богословијама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца

Правила о полагању стручног богословског испита

Школски закон за ученике српских православних богословија

Интернатска правила за српске православ. богословије

Правила фонда ученика богословија

Правила о екскурзијама ученика богословија

~~Уредба о нову инвентар бр 3354/1~~
1. јуна 1922 год.
Београд

ЗБОРНИК

ЗАКОНА, ПРАВИЛА И ПРАВИЛНИКА

КОЈИ СЕ ТИЧУ

ПРАВОСЛАВНИХ БОГОСЛОВИЈА



ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1922

1208



Лит. бр.
38774

САДРЖАЈ

	Страна
<i>Правилник</i> о полагању професорског испита за професоре православних богословија и веронауке у средњим школама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца . . .	3
<i>Правилник</i> о српским православним богословијама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца	13
<i>Правила</i> о полагању стручног богословског испита . . .	35
<i>Школски закон</i> за ученике српских православних богословија	51
<i>Интернационална правила</i> за српске православ. богословије	62
<i>Правила фонда</i> ученика богословија	75
<i>Правила</i> о екскурзијама ученика богословија	83

ПРАВИЛНИК

О ПОСТАЊУ ПРОФЕСОРСКОГ ИСПИТА ЗА ПРОФЕСОРЕ
ПРАВОСЛАВНИХ БОГОСЛОВИЈА И ВЕРОНАУКЕ У СРЕДЊИМ
ШКОЛАМА У КРАЉЕВИНИ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

МИНИСТАРСТВО ВЕРА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
ПРАВОСЛАВНО ОДЕЉЕЊЕ

ВБр. 13.931.
12. новембра 1921. год.
Београд.

На основу чл. 4. Уредбе о привременом устројству
Министарства Вера и Уредбе о регулисању положаја
наставницима и наставницама средњих школа ратом име-
теним у полагању државног испита — прописујем:

ПРАВИЛНИК

О ПОЛАГАЊУ ПРОФЕСОРСКОГ ИСПИТА ЗА ПРОФЕСОРЕ
ПРАВОСЛАВНИХ БОГОСЛОВИЈА И ВЕРОНАУКЕ У СРЕДЊИМ
ШКОЛАМА У КРАЉЕВИНИ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Општа одредба.

Члан 1.

За професора богословских предмета може полага-
ти испит онај кандидат, који је свршио православно
богословски факултет у нашим универзитетима, или пра-
вославно духовну академију, или православно бого-
словски факултет на страни, и који је био наставник
најмање две године у богословији или у којој другој
средњој или стручној школи.

Посебне одредбе.

А. Испитни Одбор.

Члан 2.

Кандидати за професоре богословија полажу про-
фесорски испит пред Испитним Одбором.

Члан 3.

Испитни Одбор састављају: председник, стални чланови или њихови заменици, који се постављају Краљевим Указом на предлог Министра Вера на три године, за сваку струку, из којих кандидат полаже професорски испит.

При постављању се именује за коју се научну струку који члан поставља. Постављање чланова Испитног Одбора из богословских струка врши се споразумно са Светим Архијерејским Синодом.

Члан 4.

Ако се току трогодишњег рока упразни место председника, члана или заменика, Министар Вера поставља друго лице до краја тога рока.

Члан 5.

Радам Испитног Одбора руководи председник. А кандидата испитују само стручни чланови Испитног Одбора. Ток испита и питања записује се у записнике Испитног Одбора које потписују сви чланови Одбора.

Члан 6.

Кандидати и чланови Испитног Одбора, који су изван Београда, кад буду позвани на испит сматра се да путују службеним послом и имају права на накнаду путних трошкова према законским прописима.

Б. Кандидати.

Члан 7.

Кандидат, који жели полагати професорски испит, пријављује се писмено Министарству Вера. Уз пријаву прилаже:

а) документа о свршеној школи, владању и занимању за оно време, које је провео после школе;

б) кратак свој животопис, у коме ће изнети своје школовање и своје научне и књижевне радове, ако их има;

в) уверење да је поданик Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца;

г) домаћи састав (темат), и

д) уверење из кога се види, да је био наставник најмање две године у богословији или којој другој средњој или стручној школи.

Члан 8.

У пријави за испит кандидат ће казати из којих група наука (в. чл. 17.) жели полагати професорски испит.

Члан 9.

Кандидатске пријаве, заједно са прилозима шаље Министарство Вера Испитном Одбору, који одлучује о примању или непримању кандидата на испит и о распореду испита.

Члан 10.

Одлуку Испитног Одбора о примању кандидата на испит, председник шаље Министарству Вера. А ако се кандидат не пушта на испит, казаће се и разлог зашто се не пушта. Ако му се допусти да полаже испит и домаћи писмени састав (темат) оцени се као добар, онда Одбор саставља и шаље Министарству Вера распоред испита, који саопштава и кандидату.

Члан 11.

Кандидат може и одустати од полагања професорског испита, али пре него што је почео полагати испит, и рачуна му се као да није испиту ни приступао. Ако би, пак, кандидат за време полагања одустао од испита, без оправданог разлога, по оцени Испитног Одбора, сматраће се да није испит положио.

В. И с п и т.

Члан 12.

Професорски испит полаже се у Београду, у Министарству Вера, или у ком другом локалу, који одреди председник Испитног Одбора у споразуму с Министром Вера.

Члан 13.

Професорски испит може се полагати целе године, изузимајући време од 1. маја до 1. октобра.

Члан 14.

Професорски испит има три дела, који теку једно за другим: домаћи писмени састав (тема), општи и стручни усмени испит.

Ако овај испит не положи, одбија се кандидат на годину дана.

Општи испит је усмен и траје највише три сата.

Члан 15.

На општем испиту тражи се од кандидата:

а) да добро зна све делове српске граматике и историје српске књижевности у обиму гимназијског програма;

б) да се за књижевну употребу добро и лако служи једним од живих језика, и то: руским, грчким, француским, енглеским или немачким језиком без књижевности;

в) знање Светог Писма Старог и Новог Завета с библијском књижевношћу;

г) кратак систематски преглед патролошке књижевности;

д) темељно знање апологетике;

ђ) знање црквено-словенског језика; и

е) методiku религијске наставе и начела опште педагогије.

Члан 16.

Кад кандидат не испуни захтеве општег дела испита, неће се пустити на стручни део испита. А ако не задовољи који део стручног испита не допушта му се да полаже остале делове тога испита.

Члан 17.

Стручни испит полаже се из једне од ових група наука:

1.) Из Догматике с упоредним богословљем и Моралним Богословљем;

2.) Из Опште Црквене Историје и из Историје Српске Цркве;

3.) Из Црквеног Права са познавањем државних закона који се на цркву односе.

4. Из Литурџике, Пастирског Богословља и Омилитике.

Члан 18.

Испит из стручних предмета, споменутих у члану 17. ове Уредбе, полаже се по програмима, које ће прописати Министарство Вера споразумно са Светим Архиепископским Синодом.

Члан 19.

Стручни испит има ове делове:

а) писмени задатак (клаузуру);

б) стручни усмени испит; и

в) практично предавање.

Члан 20.

Тему за домаћи задатак бира сам кандидат. Али она мора бити увек из предмета оне групе из које се полаже стручни део испита.

Члан 21.

Домаћи задатак прегледају и о њему дају свој писмени суд најмање три члана Испитног Одбора. Међу њима увек мора бити један стручњак за онај предмет, из кога је домаћи задатак.

Чланове за преглед домаћег задатка одређује председник Испитног Одбора.

Они ће га прегледати и оценити најдуже за петнајест дана, од дана пријема од председника.

Члан 22.

При изради домаћег задатка (темата) кандидат је дужан показати сву литературу, којом се у раду служио.

Ако кандидат, при изради домаћег задатка (темата) не покаже довољно научну и писмену или литературну спрему, Испитни Одбор неће га пустити на усмене испите.

Члан 23.

Писмени задатак (клаузуру) ради кандидат из групе предмета стручног испита.

За писмени задатак (клаузуру) Испитни Одбор даје кандидату три теме, од којих он бира једну. Кандидат ради писмени задатак (клаузуру) под непосредним надзором једног члана Испитног Одбора. Израда не сме трајати дуже од четири сата, а за време рада кандидат се не може удаљивати, нити посао прекидати без особите нужде.

Члан 24.

При изради овог писменог задатка кандидат се, осим Светог Писма (Библије) и збирке канона не сме служити никаквим другим помоћним књигама, нити каквим белешкама, већ се мора ослањати само на своје знање.

Писменим задатком кандидат треба да докаже колико је спреман и вешт да из своје науке писмено покаже своје самостално знање, брзо и поуздано.

Члан 25.

Стручни усмени испит не сме трајати више од четири сата, а може се, ради одмора, прекинути за кратко време.

Члан 26.

И општи и стручни испит јаван је, али улазнице даје председник Испитног Одбора.

Члан 27.

По свршеном стручном усменом испиту кандидат ће држати ученицима богословије практично предавање из своје стручне групе. Где нема богословије држаће овакво предавање пред Испитним Одбором.

Тему за ово предавање кандидат бира сам.

Члан 28.

По свршеном предавању Испитни Одбор држи седницу и одлучује: је ли кандидат положио професорски испит или није.

О току целог испита Одбор саставља записнике с образложеном одлуком на крају о положеном или неположеном испиту.

Члан 29.

При одлуци пази се, да је кандидат из свих предмета стручног испита показао довољну и поуздану спрему.

Члан 30.

Сматра се да је кандидат положио професорски испит:

- а) коме то призна Испитни Одбор *једногласно*, или
- б) коме то призна *већина чланова* Испитног Одбора.

Према томе и одлука о испиту гласиће: *положио је професорски испит једногласно; положио је професорски испит већином гласова; или није положио професорски испит.*

Члан 31.

Који кандидат не положи професорски испит, допушта му се да може полагати само још једанпут, и то: тек после годину дана.

Члан 32.

Одлуку о испиту, заједно са записницима Одбора, шаље председник Испитног Одбора Министарству Вера у оригиналу и Светом Архијерејском Синоду у препису.

Члан 33.

Кандидату, који положи испит, Испитни Одбор издаје диплому о положеном професорском испиту. Диплому потписује председник са свима члановима Испитног Одбора.

Облик дипломе прописује Министар Вера.

Члан 34.

Кандидати који положе испит стичу квалификације за професоре православних богословија.

Члан 35.

Овај ће Правилник вредити када се оштампа у „Службеним Новинама“.

Тада престају вредити све одредбе које су раније важиле у појединим крајевима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Тако исто губе вредност и одредбе, које се тичу свих катихетских испита, а комисије за катихетске испите укидају се.

Министар Вера

Д-р Миливоје Јовановић с. р.

ПРАВИЛНИК

О СРПСКИМ ПРАВОСЛАВНИМ БОГОСЛОВИЈАМА
У КРАЉЕВИНИ СРБА ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

МИНИСТАРСТВО ВЕРА

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ПРАВОСЛАВНО ОДЕЉЕЊЕ

ВБр. 13.056.

12. новембра 1921. год.

Београд.

На основу закона о Богословији од 11. јануара 1896. год.; члан 53. Устава Православ. Конзисторија; § 96—110. Уредбе о уређењу црквених, школских и фондационалних дела грчко-источне српске Митрополије од 10. августа 1868. год.; Устава за православни богословски завод у Задру од 5. јуна 1869. год. и превишње наредбе од 4. марта 1898. год. Бр. 2521.; Превишње наредбе од 21. јуна 1892. год. Бр. 60.290. о претварању источно-православног свештеничког сјеменишта у Рељеву у источно-православно богословско-училиште; Правила о призренској богословији и одлуке Министарства Вера, а по саслушању Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве — прописујем:

ПРАВИЛНИК

О СРПСКИМ ПРАВОСЛАВНИМ БОГОСЛОВИЈАМА

У КРАЉЕВИНИ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Опште одредбе.

Члан 1.

Српске православне богословије стручно су духовне школе у којима се ученици васпитавају, у духу православне цркве за свештеничку службу, и за духовно

образовање у православном богословском факултету или у православној духовној академији.

Члан 2.

Богословије ће бити у Београду, Карловцима, Призрену, Сарајеву, Битољу, Загребу, на Цетињу и другим местима где потребв захтева.

Члан 3.

Богословије су државне школе са интернатом. Њих држава отвара на предлог Св. Архијерејског Сабора и издржава својим средствима.

Баџи ће бити издржавани искључиво од државе. Цене за издржавање одредиће Министар Вера, с обзиром на прилике времена.

Да ли ће се и колико примити ученика, који ће се школовати о своме трошку, одлучује Министар Вера сходно чл. 17. и тач. 6. чл. 33. овог Правилника.

Члан 4.

Богословије стоје под врховним надзором Министра Вера. Али у свима важнијим питањима (стручне наставе и унутарњег живота завода у васпитном погледу) Министар Вера ради споразумно с Архијерејским Сабором.

Кад Сабор није на окупу, онда га замењује Архијерејски Синод.

Члан 5.

Свака богословија има печат с ликом Светог Саве и с натписом околу, с горње стране: „Српска Православна Богословија“, а доле је име места у коме је богословија.

Члан 6.

Богословије имају пет разреда. Сваки разред учи се годину дана.

Предмети.

Члан 7.

У богословији изучавају се ови предмети:

- 1.) Свето Писмо Старог и Новог Завета с Херменевтиком;
- 2.) Догматика с Полемичким богословљем;
- 3.) Библијска Историја;
- 4.) Катихетика;
- 5.) Апологетика;
- 6.) Морално Богословље (Православна Етика);
- 7.) Пастирско Богословље;
- 8.) Канонско Право, с познавањем основних државних и црквених закона свих конфесија, који се тичу цркве и свештенства;
- 9.) Литурђика са Црквеном Археологијом;
- 10.) Патрологија;
- 11.) Омилитика;
- 12.) Историја Хришћанске Цркве;
- 13.) Историја Српске Цркве;
- 14.) Историја Филозофије;
- 15.) Српски језик с књижевношћу;
- 16.) Црквено-Словенски језик;
- 17.) Руски језик;
- 18.) Грчки језик;
- 19.) Латински језик;
- 20.) Енглески, Француски или Немачки језик (факултативно);
- 21.) Историја Српског Народа с Историјом Хрвата и Словенаца;
- 22.) Историја Општа;
- 23.) Педагогија с Методиком;
- 24.) Логика и Психологија;
- 25.) Антропологија (Наука о човеку) с хигијеном и домаћим лекарством;

- 26.) Космографија са Пасхалијом;
27.) Нотно и црквено певање с црквеним правилом.

Члан 8.

Наставни план и програм из појединих предмета, прописује Архијерејски Сабор, по саслушању Професорског Већа свих богословија, а одобрава Министар Вера.

Школска Управа. Наставници и друго.

ОСОБЉЕ

Ректор.

Члан 9.

Ректор управља непосредно богословијом. У њој има бесплатан стан, храну, огрев и осветлење. Ректора бира Архијерејски Сабор, и поставља га Краљ на предлог Министра Вера.

За ректора може бити постављено само свештено лице, које је било најмање 10 година професор, а одликовало се својим наставничким радом и примерним свештеничким животом.

Главне су дужности ректора.

Члан 10.

- 1.) Да управља богословијом по одредбама овога Правилника, прописаним правилима и наредбама Министра Вера и Св. Архијер. Синода у колико је Синод надлежан по овоме Правилнику да их издаје;
- 2.) Да руководи васпитањем омладине у црквеном и националном духу;
- 3.) Да сазива Професорска Већа и руководи тим већима;

4.) Да походи предавање наставника и даје им потребна упутства;

5.) Да с разредним старешином дотичног разреда присуствује општим испитивањима ученика на крају сваког тромесечја у свима разредима;

6.) Да одржава поредак у заводу и стара се о тачном држању часова и вршењу програма од стране свих наставника;

7.) Да pazi на владање ученика;

8.) Да одређује заменике болесним и одсутним наставницима;

9.) Да се стара о уписивању и исписивању ученика;

10.) Да контролише све набавке и издатке за које одговара као наредбодавац;

11.) Да води преписку с властима и да чува архиву заводску; и

12.) Да о стању завода подноси извештај Архијерејском Синоду и Министарству Вера, преко епископа дијецезана, у чијој је дијецези богословија, и који, у име Архијер. Синода води бригу и старање о унутарњем животу завода у стручно-васпитном погледу.

Ректор има право.

Члан 11.

1.) Да обустави предавање за један дан, кад нађе да је потребно;

2.) Да наставницима и осталом заводском особљу даје одсуство до 10 а ученицима до 15 дана; и

3.) Да казни наставнике који се огреше о закон или о наредбу предпостављене власти: опоменом, укором и губитком плате до 15 дана а веће кривице да доставља, преко епископа дијецезана, Министру Вера. Противу ових одлука ректорових наставник има право жалити се Министру Вера у року од три дана.



Члан 12.

У погледу кривица чисто канонско-дисциплинских, као и за неправилно учење вере и морала, наставници богословија подлежу одредбама канона и закона о црквеним властима.

Министар Вера, по достављеној му осуди преко Св. Архијерејског Синода од стране надлежне власти, привремено одлученог или оног који је под епитимијом, удаљује од наставничке дужности за време трајање казне.

Наставник, осуђен на забрану свештенодејства више од три месеца, или на лишење чина, не може више вршити наставничку дужност ни у једној школи. Њега Министар Вера, по достављеној му извршној пресуди надлежног суда преко Св. Архијерејског Синода, предлаже за пензионисање или отпуштање из службе.

Наставника, који неправилно учи о вери и моралу православне цркве, опомињу и упућују на право учење прво ректор и Професорско Веће Богословије, затим епископ дијецезан, а потом и Св. Архијерејски Синод. Не буде ли било успеха, Св. Архијерејски Синод предаје таквог наставника надлежном суду на осуду.

За осуђене у погледу њихових новчаних припадности важе одредбе чл. 177. и 182. Закона о црквеним властима.

Наставници.

Члан 13.

Наставници су богословије: професори, супленти и учитељи.

Професори могу бити само они, који су, поред претходних редовних школа, свршили православни богословски факултет или православну духовну академију и положили професорски испит. А за супленте постављају се, без професорског испита, лица која су поред

редовних школа свршили православни богословски факултет или православну духовну академију са положеним стручним испитима тих школа. Професори и супленти постављају се Краљевим Указом, на предлог Министра Вера. Учитељи могу бити наставници са стручном спремом. Учитељи су нижи и виши. Нижи учитељи су без испита и постаљају се претписом Министра Вера, а виши учитељи могу бити они, који положе учитељски испит по правилима, које пропише Министар Вера у споразуму с Архијерејским Синодом. И они се постављају Краљевим Указом. Сви наставници богословија, морају бити православне вере, и за њихово постављење у богословији има се предходно прибављати мишљење Архијерејског Синода.

За небогословске предмете, Министар Вера поставља стручне наставнике.

Члан 14.

Главне су дужности наставника богословије:

- 1.) Да у духу православне вере предају своје предмете по утврђеним програмима;
- 2.) Да тачно и у одређено време долазе на предавања, Професорска Већа и у цркву;
- 3.) Да раде на васпитању питомаца, којима на сваком месту морају служити за углед својим радом и побожним животом;
- 4.) Да чувају поверене им научне збирке и све школеке ствари за које су одговорни;
- 5.) Да у случају болести, или друге какве сметње, на време извештавају ректора о изостанку од дужности; и
- 6.) Да тачно извршују наредбе претпостављене власти које се тичу рада и реда заводског.

Члан 15.

Професори могу имати највише 16—20, супленти 12, учитељи 18—20 а ректори 5 часова недељно. Али,

с обзиром на васпитни рад и друге послове заводске, ректор може бити ослобођен од предавања, о чему одлучује Министар Вера на предлог Архијерејског Синода.

Професорско Веће.

Члан 16.

Професорско Веће у Богословијама чине: ректор, професори, супленти и виши учитељи.

Остали наставници, васпитач и сконом долазе на Веће, по позиву ректора, кад се предмет већања тиче и њих, и имају саветодавни глас. Професорско Веће састаје се на позив ректора, или кад то затражи половина чланова Професорског Већа писменом мотивисаном представком, упућеном ректору, на 24 сата, пре састанка Већа.

Сви чланови Већа дужни су увек долазити на седнице Већа. Ако је који члан спречен те не може доћи, дужан је о томе писмено известити ректора и навести узрок свог одсуства и то ће се записати у записник Већа.

Одсутан члан Већа нема права тражити да се преиначи одлука која је изречена у његовом одсуству.

У случају једнаког броја гласова, одлучује глас ректора или његовог заступника.

Члан 17.

Професорско Веће ради ове послове:

- 1.) Распоређује предмете на наставнике према њиховој стручној спреми;
- 2.) Одређује привремене и сталне заменике;
- 3.) Прегледа и утврђује програме из свих наставних предмета;
- 4.) Саставља распоред предмета на часове;

5.) Стара се о напретку завода у наставном и моралном погледу;

6.) Рашава о примању ученика у богословију;

7.) Бира пословођу за Професорско Веће;

8.) Бира у почетку школске године васпитача и његове помоћнике;

9.) Саставља распореде за испите;

10.) Решава о набавци књига, и других научних средстава;

11.) Одређује награде одличним и врло добрим ученицима;

12.) Бира књижничара за школску књижницу;

13.) Бира између професора три надзорника економике;

14.) Даје ученицима оцене из владања;

15.) Бира између професора благајника фонда сиромашних ученика;

16.) Чини предлоге за поправку и унапређење завода у наставном и моралном погледу Архијерејском Синоду и Министру Вера;

17.) Саслушава и прима на крају школске године годишње извештаје разредних већа, на основу којих ректор подноси општи извештај Архијерејском Синоду и Министру Вера.

Васпитач.

Члан 18.

Васпитач може бити само професор богословије. Првенство има лице свештеног чина. Али у недостатку оваког лица, васпитач богословије може бити и световно лице. Васпитаче бира Професорско Веће, а потврђује га Министар Вера на предлог Архијерејског Синода (члан 17. т. 8.).

Васпитач руководи васпитањем ученика у споразуму с ректором и у свако доба врши непосредан надзор над њима.

Васпитач може имати помоћнике, који такође станују у заводу. За помоћнике васпитача постављају се, обично, млађи наставници.

И васпитач и помоћници васпитача, поред стана, имају у заводу храну, огрев и осветљење, или на име овога накнаду у новцу, коју одређује Министар Вера.

Разредни Старешина,

Члан 19.

Сваки разред и свако разредно одељење, ако би у разреду било преко 50 ученика, има свог разредног старешину кога бира ректор, пажећи да за ову дужност увек одреди професора.

Само у недостатку професора разредни старешина може бити и суплент.

За разредног старешину поставља се онај наставник који у дотичном разреду има највише часова. Он може имати и заменика, кога такође поставља ректор.

Дужности су разредног старешине:

1.) Да спрема дневнике и врши сву администрацију за свој разред;

2.) Да походи предавања свих наставника свог разреда и да води бригу, у договору с васпитачем и наставницима свог разреда, о успеху и свеколиком религиозном, моралном и физичком напретку ученика;

3.) Да с ректором присуствује општим испитивањима ученика свога разреда на крају сваког тромесечја;

4.) Да сазива Разредна Већа и председава на њима: да руководи свима пословима Већа; да саставља записнике Већа, који се уводе у нарочиту књигу; и

5.) Да о раду Већа извештава ректора, достављајући му, писмено, одлуке и записник ради сваке седнице, у облику извештаја.

Разредно Веће.

Члан 20.

Разредно Веће чине сви наставници дотичног разреда. Председник је разредни старешина.

Разредно Веће састаје се кад нема школског предавања, и то на позив разредног старешине, или двојице наставника дотичног разреда.

Састанци Разредног Већа су редовни и ванредни. Редовни се држе крајем сваког месеца, а ванредни кад потреба захте.

На редовним састанцима Разредно Веће ради ове послове:

1.) Стара се за што успешнију наставу и боље васпитање ученика дотичног разреда.

2.) Утврђује начин како би сви наставници, у наставном и васпитном погледу, подједнако поступали према ученицима и одржавали везу и јединство у целокупној настави, осигуравајући хармоничним радом интензивнији рад и бољи успех.

3.) Утврђује распореде школских задатака за дотични разред.

4.) Истражује начине за религиозно, морално и физичко унапређење ученика.

5.) Одлучује, који ученици прелазе у старији разред; који полажу поновни испит; а који понављају разред.

Члан 21.

Годишње оцене, по којима се доносе одлуке по т. 5. чл. 20. даје предметни наставник, у споразуму с разредним старешиним, не сводећи аритметички тро-

месечне оцене из успеха. У случају њихова неслагања, годишњу оцену даје Разредно Веће. Одлуке се доносе већином гласова. У случају једнаког броја гласова одлучује глас разредног старешине.

Пословођа.

Члан 22.

Дужности су пословође:

- 1.) Да води записник на седницама Професорског Већа;
- 2.) Да одржава у реду школску архиву и помаже ректору у вршењу свих административних послова; и
- 3.) Да на крају сваког тромесечја уписује ученичке оцене у Главну књигу, при чему је сваки наставник дужан диктирати му оцене из свог предмета.

Пословођу бира Професорско Веће (члан 17. тач. 7.).

Књижничар.

Члан 23.

Књижничар је дужан да рукује школском књижницом; да је уређује и чува, јер је за њу он и одговоран. Све књиге, које су својина школске књижнице, дужан је завести у инвентар и нумерисати их.

Књижничара бира Професорско Веће (чл. 17. т. 12.).

Надзорници Економије.

Члан 24.

Надзорници Економије (чл. 17. т. 13.) обављају комисијски с ректором и економом све набавке за потребе ученика и школе, које морају бити путем лиценцијација; овершавају све набавке и контролишу утрошак свију извршених набавака, о чему се води засебна књига мимо чисто рачунских књига и инвентара, које води економ.

Школски лекар.

Члан 25.

Свака богословија има свог лекара. Њега поставља Министар Вера и одређује му хонорар, који може бити до 4000— динара годишње.

За школског лекара поставља се онај лекар, који својим службеним или приватним послом није толико заузет, да би због тога школа трпела уштрб.

Члан 26.

Дужности су школског лекара ове:

- 1.) Да у почетку и на крају школске године прегледа све ученике, као и оне ученике који се примају у први разред богословије.
- 2.) Да сваки дан походи заводску болницу и прегледа болесне ученике и да им одређује лек и дијету;
- 3.) Да на захтев ректоров, или васпитачев, и у току године врши преглед ученика;
- 4.) Да на захтев ректоров походи болесне наставнике и бесплатно им указује лекарску помоћ.
- 5.) Да обраћа нарочиту пажњу на хигијенске услове у заводу; да пази на ученичко здравље и даје, што се тога тиче, сва потребна упутства;
- 6.) Да води статистику о здравственом стању ученика и да о томе подноси ректору годишњи извештај; и
- 7.) Да предаје школску хигијену с домаћим лекареством.

Економ.

Члан 27.

Све економске и благајничке послове у заводу врши економ, а под надзором ректора богословије. Звање је економиа указно, а првенство за то место имају монаси.

Економ може имати помоћника кога претписом поставља Министар Вера.

Члан 28.

Дужности су економа ове:

- 1.) Да врши све набавке за завод по законским прописима и правилима интернатским;
- 2.) Да уз припомоћ свог помоћника чува све ствари које припадају школи и интернату;
- 3.) Да пази да се одржава ред и чистоћа у кухињи, трпезарији и свима просторијама заводским;
- 4.) Да у договору с ректором прима и отпушта послугу заводску;
- 5.) Да прима новце и уплате од ђака који плаћају за своје издржавање у интернату; да води рачуна о свима примањима и издавањима, и да за то одговара као рачунопологач.

Члан 29.

Правила за интернатску економију, и живот у интернату прописује Министар Вера у споразуму с Архиепископским Синодом.

Интернатски живот.

Члан 30.

Ученици богословије, који су благодејанци, издржавају се у свему о државном трошку и живе у интернату. Ученици који плаћају имају иста права као и благодејанци. Али ученик, који понавља разред, не може бити државни питомац без нарочитог одобрења Министра Вера.

Члан 31.

Правила за свеколики интернатски живот ученички прописује Министар Вера у споразуму с Архиепископским Синодом.

Одело за ученике богословије прописује Архиепископски Синод, а одобрава Министар Вера.

Школска година и одмор.

Члан 32.

Школска година почиње 21. августа с уписом свих ученика, а предавања почињу одмах по упису и призивању Св. Духа, а најдаље до 1. септембра; а завршавају се у најстаријем разреду 15. маја због испита, а у осталим разредима 31. маја.

По завршетку предавања одмах се заводе оцене ученика у уписнице и саопштава се ученицима годишњи успех.

Члан 33.

Велики школски одмор траје од дана саопштења успеха па до уписа (члан 32.).

Божићни одмор траје од Туцин-дана до 1. јануара по старом закључно, а ускршњи траје од Лазарева Суботе до Томине Недеље. Осим тога, школа не ради недељом и државним празницима, кад су наставници и ученици дужни по утврђеном распореду, ићи у цркву.

Члан 34.

Крајем месеца јула ректор објављује, преко „Службених Новина“ и службеног листа Архиепископског Сабора, кад ће бити упис и колико ће се нових ученика пријети у први разред богословије. Овај број одређује Министар Вера, споразумно с Архиепископским Синодом, на предлог ректора Богословије, а према приликама и историјама дотичних богословија.

Члан 35.

Ученици с телесним манама и недостацима не могу бити примљени у богословију. Тако исто ни они, који немају развијен слух ни глас за певање; али о изузетцима, и у извесним случајевима, може одлучити Министар Вера.

Телесне мане и недостаци утврђују се лекарским прегледом свих пријављених ученика, а слух и глас прегледа и оцењује наставник нотног и црквеног певања.

Члан 36.

Уписивање ученика у први разред богословије бива увек личном пријавом.

При упису у први разред сваки ученик мора поднети:

1.) Школско сведочанство, да је, као редован или приватан ђак, свршио четири разреда гимназије или реалке с врло добрим успехом и да је врло доброг владања. Првенствено имају они с бољим успехом;

2.) Крштеницу или у доказаној немогућности да се она набави, законски потврђено уверење о томе, да је ученик православне вере, и да онда када се уписује нема више од 17. година. Али, у изузетним случајевима, о годинама, одлучује Министар Вера на предлог Архиепископског Синода.

3.) Писмени пристанак од својих родитеља, или старатеља, да може учити богословију, и писмену обавезу своју и својих родитеља, или старатеља, — потврђене од стране државних власти, — да ће по свршетку богословије, или богословског факултета, или духовне академије, ступити у свештенички чин. У случају неиспуњења ове обавезе, дужни су родитељи, или старатељи његови, платити утрошени новац за његово издржавање, и ако то не могу учинити родитељи или стараоци онда је ђак дужан, ма у којој струци државне или приватне службе био, првенствено да плати држави сву суму која је на њега утрошена.

У други, трећи, четврти и пети разред уписују се ученици такође личном пријавом. Само у случају доказаног боловања, или неотклоњивих сметњи, пријава може бити писмена.

Накнадно уписивање ученика одобрава Министар Вера.

Оцењивање ученика.

Члан 37.

За оцењивање ученичког успеха из појединих предмета има пет оцена, и то: одличан (5), врло добар (4), добар (3), слаб (2) и рђав (1).

Члан 38.

За оцењивање ученичког владања има четири оцене; и то: примерно, врло добро, добро и лоше.

Члан 39.

За оцењивање ученичке вредноће има три оцене, и то: похвално, марљиво и немарљиво.

Члан 40.

Сваки наставник дужан је што чешће пропитивати ученике ради тачније оцене њиховог успеха, а на крају тромесечја дати сваком ученику општу оцену из успеха, која се заводи у главну књигу (Уписницу).

Општем пропитивању ученика на крају тромесечја присуствује ректор и разредни старешина дотичног разреда, или заменик овога у случају пропитивања из предмета, које предаје разредни старешина.

Члан 41.

Оцену из владања и вредноће даје ученицима Професорске Веће. Оцене из владања ученицима из најстаријег разреда бележе се у сведочанство о стручном богословском испиту по завршетку испита зрелости.

Члан 42.

Ученик који би за три тромесечја узастопце добио из владања оцену „лоше“ или из вредноће оцену „немарљив“ губи право на даље школовање у богословији.

Превођење ученика.

Члан 43.

О превођењу ученика из нижих у више, о понављању разреда и о полагању испита из појединих предмета, одлучују Разредна Већа. Али све ове одлуке утврђује Професорско Веће.

Члан 44.

У старији разред преводиће се без испита, сви они ученици, који из сваког предмета имају најмање добар годишњи успех. Ученик, чија се оцена годишњег успеха не може поуздано извести, било због дужег боловања, било из другог каквог оправданог узрока, може се према одлуци Разредног Већа, подвргнути испиту из неких или из свих предмета. Овако добивена оцена сматраће се као оцена годишњег успеха. За овај се испит не плаћа никаква такса.

Члан 45.

Ученици, који имају слаб успех из три и више предмета, оставиће се да понављају разред.

Члан 46.

Ученику, чiji је годишњи успех слаб из једног или два предмета, допушта се, да у почетку школске године полаже испит из тих предмета, и после тога Разредно Веће одлучује о његовом преласку, или понављању разреда. За ове испите плаћа се такса као и у гимназијама.

Испит зрелости.

Члан 47.

У богословијама:

Полажу испит зрелости (матуру) сви ученици, који сврше најмање с добрим успехом пети разред богословије.

Овај испит полаже се од 1—15. јуна и обухвата:

1.) *Писмени испит*: на тему из Св. Писма Старог или Новог Завета или из Догматике и Моралног богословља;

2.) *Усмени испит*:

а.) Из Св. Писма, Догматике и Моралног Богословља (Православне Етике);

б.) Из Историје Хришћанске Цркве, из Историје Српске Цркве и из Канонског Права;

в.) Из Омилитике, Литурђике, Пастирског Богословља;

г.) Из Српског и Црквено-Словенског језика с књижевношћу и из Црквеног Певања с Црквеним Правилима;

д.) Из класичних језика Грчког или Латинског;

ђ.) Из живих језика — из Руског Језика и још, по избору, из Енглеског, Француског или Немачког Језика.

Испити се полажу по нарочитим правилима, која пропише Министар Вера у споразуму с Архијерејским Синодом.

Плате ректора, професора и другог особља.

Члан 48.

Професори и супленти богословија имају исте плате, додатке и сва друга права као професори и супленти гимназија, а ректор, поред професорске плате, има додатак као и директори гимназија.

Нижи учитељи имају плату 1500.— динара годишње, а виши учитељи имају годишње 2100.— дин.

Повишице виших учитеља теку према одредбама Закона о средњим школама као предметним учитељима, или учитељима вештина.

Економ и његов помоћник имају плату према својим квалификацијама. До доношења специјалног закона, економом има I, II и III. класе: I. кл. 2500.— II. кл. 2000.— и III. кл. 1500.— динара годишње.

Помоћник економа има годишњу плату 1000.—, 1.200.— и 1.500.— динара.

Економ и помоћници економа имају у заводу издржаваће: стан, храну, огрев, осветљење и послугу.

Послсвођа Професорског Већа награђен је као и пословођа у потпуним гимназијама, а књижничар има годишње 1200.— дин. додатка на име хонорара за свој рад.

К а з н е.

Члан 49.

Ученици богословија могу бити кажњени: а) опоном и укором од наставника, разредног старешине, васпитача и ректора; б) укором од Професорског Већа; в) последњим саветом (Consilium abeundi) од Професорског Већа; г) удаљењем из завода, у ком случају ректор издаје ученику школско увеређе (одн. сведочанство); д) искључењем из школе за годину дана с правом на полагање разредног испита на крају школске године; ђ) искључењем из школе за годину дана без права на полагање разредног испита на крају школске године; е) отпуштањем на свагда из богословије; и ж) изгнањем из свих средњих и стручних школа у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

Казну отпуштања из богословије и казну изгнања из свих школа може изрећи само Професорско Веће, и те казне ректор шаље, преко епископа дијецезана, Министру Вера на одобрење.

Ученике, који буду кажњени двома последњим казнама, Професорско Веће, из васпитних разлога, одмах уклања из завода до одобрења одлуке.

Члан 50.

Овај Правилник важи од дана кад се објави у „Службеним Новинама“, и обавезан је за све српске православне богословије.

Министар Вера
Д-р М. Јовановић, с. р.

ПРАВИЛА

О ПОЛАГАЊУ СТРУЧНОГ БОГОСЛОВСКОГ ИСПИТА

МИНИСТАРСТВО ВЕРА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
ПРАВОСЛАВНО ОДЕЉЕЊЕ

ВБр. 13058.

12. новембра 1921. год.

Београд.

На основу члана 47. Правилника о српским православним богословијама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, а у споразуму са Светим Архијерејским Синодом српске православне цркве — прописујем:

ПРАВИЛА

О ПОЛАГАЊУ СТРУЧНОГ БОГОСЛОВСКОГ ИСПИТА

I.

Опште одредбе.

Члан 1.

Ученици који сврше пети разред Богословије најмање с добрим успехом из свих предмета у годишњем резултату а добрим владањем, полажу стручни богословски испит. (Богословски испит зрелости).

Ученици који би из једног или два предмета имали у годишњем резултату слабу оцену, пустиће се на овај испит пошто претходно положе разредни испит из тих предмета са добрим успехом.

Члан 2.

Задатак је стручном богословском испиту да покаже, колико је целокупног успеха имала код приправника настава у Богословији и у колико су они

спремни за свештенички чин и за више духовно образовање у Факултету или Академији.

Члан 3.

а) Редовни богословски испит зрелости полаже се у првој половини месеца јуна. Ради спреме за овај испит, предавања у петом разреду престају 15. маја.

б) Накнадни и поновни испит зрелости држаће се у првој половини септембра.

в) Поновни испит накнадног испита зрелости држи се у почетку јануара.

г) Изван ових рокова испит се неће држати.

Члан 4.

Пријаве за испит подnose се Ректорату у року који он одреди.

Члан 5.

Испиту председава изасланик, кога поставља Министар Вера у споразуму с Архијерејским Синодом. У одсуству изасланика председаваће Ректор богословије.

Члан 6.

Чланова Испитног Одбора има онолико, колико има испитних предмета. Али ако би који од наставника имао да испитује више од једног испитног предмета, број чланова се за толико смањује. Све чланове испитног одбора и, за случај потребе, њихове заменике бира Професорско Веће у првом реду између професора, који су у вишим разредима предавали предмете, из којих се полаже испит зрелости.

Време које чланови испитног одбора проведу на вишем течајном испиту, сматра се као одржани хонорарни часови, рачунајући свако пола дана у 2 хонорарна часа.

За вођење записника Испитни Одбор бира једнога од својих чланова за пословођу.

Члан 7.

Богословски испит зрелости је писмен и усмен.

Писмени испит.

Члан 8.

Писмени испит полаже се из Светог Писма и Догматике или Моралног Богословља.

Члан 9.

Предметни наставник подноси Ректору више питања и с њим у очи испита бира пет, од којих испитни одбор, на дан испита, бира једно за израду. Теме се држе у тајности до самог испита. Свако прекорачење овога правила сматраће се и казнити као злоупотреба у дужности.

Члан 10.

Писмени испит траје највише 4 сата.

Члан 11.

а) Писмени испит полажу сви приправници заједно под непрекидним надзором дотичног наставника и још једног члана одбора. Поред њих и ректор, по могућности, води надзор над писменим испитом, а походи их и министарски изасланик.

б) Сваки је приправник дужан изградити свој задатак сам, без икакве туђе помоћи. За време рада забрањено је приправнику освртати се и узнемиравати друге око себе питањем, шапутањем, тражењем и споразумевањем. Који се приправник о ово правило огреши, удаљава се, после поновљене опомене, с испита и губи, по одлуци испитног одбора, право на полагање испита за ту годину.

Погрешке ове врсте заводе се у записник испита. О њима се одмах извештава Министар Вера преко

Архијерејског Синода. Ову тачку правила прочитаће приправницима председник испитног одбора пред сами почетак писменог испита.

Члан 12.

- а) Писмени испит ради се пре подне.
- б) Писмени састави по изради предају се надзорним наставницима.
- в) Састав се састоји из концепта и преписа или самога концепта. Стога и концепти треба да се пишу чисто и читко на половини превијена табака.

Члан 13.

О писменом испиту води се записник. У записник се бележи: кад је отпочет и кад је завршен испит; кад је који приправник са радом био готов; ко је дао концепт и препис, а ко само концепт; ко је дао концепт недовршен, а ко се огрешио о члан 11. ових правила.

Члан 14.

Писмене саставе прегледаће тачно и исправиће предметни наставник а затим ће их дати на преглед и још двојици чланова испитног одбора које испитни одбор одреди, и од којих је један наставник за српски језик и књижевност. Предметни наставник ставиће на крају писменог рада своју оцену рада, а она друга два члана одборска својим потписом утврдиће, да ли се с том оценом слажу или не, па у случају неслагања, предложиће своју оцену. Коначну оцену даје испитни одбор већином гласова.

Члан 15.

Оцене се бележе речима по овим ступњевима: слабо, добро, врло добро, одлично.

Члан 16.

На писменом испиту тражи се од приправника:
а) да из Светог Писма и Догматике или Моралног Богословља изради тачно и складно један подужи састав у прози. При изради овога писменог састава пазиће се на начин излагања мисли и познавање ствари, као и на правилност и чистоту језика, што ће бити од утицаја истовремено и за оцену из Српског језика и књижевности.

Усмени испит.

Члан 17.

Усмени испит полаже се из ових предмета:

- а) Из Светог Писма;
Догматичког Богословља са Полемичким;
Моралног Богословља (Православне Етике).
- б) Из Историје Хришћанске и Српске цркве;
Канонског Права;
- в) Из Омилитике;
Литургије, са црквеном археологијом;
Пастирског богословља.
- г) Из Српског и црквено-словенског језика с књижевношћу и из црквеног певања с Црквеним Правилима.
- д) Из класичких језика: грчког или латинског;
- ђ) Из живих језика: руског и још по избору: енглеског, француског или немачког језика.

Члан 18.

- а) Из Светог Писма тражи се: поуздано познавање основа науке о Св. Писму, историјског порекла и садржине каноничких књига оба завета.
- б) Из Догматичког Богословља са полемичким тражи се: поуздано познавање догмата, њихове историје и догматичких разлика код разних хришћанских вероисповеди.

в) Из Моралног Богословља тражи се: познавање начела општег и посебног хришћанског морала.

г) Из Историје Хришћанске и Српске Цркве тражи се: знање главних црквено-историјских догађаја и личности од најстаријих времена до данас.

д) Из Црквеног Права тражи се: знање црквеног права у свима његовим облицима и законских односа између цркве и државе.

ђ) Из Омилитике тражи се: теоријски и практички део (састављање и беседа).

е) Из Литургије тражи се: познавање главних облика богослужења и обреда; познавање богослужбених књига и њихових употреба, познавање храма и његових припадности и главних украса.

ж) Из Пастирског богословља тражи се: познавање особина личности свештено-служитеља и познавање службе свештено-служитеља.

з) Из Српскога и Црквено-Словенскога језика с књижевношћу тражи се: знање књижевних периода и њихова карактеристика са превођењем црквено-словенских текстова.

и) Из Црквеног Певања и Правила тражи се: знање осмогласника празничног певања: правило дневно, седмично и празнично. Пасхалија по типичу.

ј) Из Грчког или Латинског језика тражи се: Превођење и стварно и граматичко тумачење оних светских и богословских писаца, који су програмом одређени за најстарије разреде, изузимајући одељке који су у школи већ читани.

к) Из Руског језика као и Немачког, Француског и Енглеског језика тражи се: разумевање и лако превођење богословских или световних списа, које приправник није дотле имао у рукама.

Члан 19.

На усмени испит не пуштају се и одбијају се на годину дана они приправници који су на писменом испиту добили слабу оцену.

Члан 20.

а) Усмени се испит држи најдаље на 3 дана после писменог.

б) На усменом испиту морају бити сви чланови испитног одбора.

в) Усмени испит из сваког предмета за једног приправника траје 10 минута.

г) Председник може, кад је потреба, усмени испит скратити или продужити.

Члан 21.

О сваком усменом испиту мора се водити записник, у који ће се ставити имена приправника по реду испита, питања и време трајања испита.

Записник потписује министарски изасланик, и сви чланови Испитног Одбора.

Члан 22.

Кад се сви приправници из једног предмета испитају, приступа се другом.

Члан 23.

Сваки је предметни наставник дужан ставити и поднети Одбору питања за усмени испит. Ова питања Одбор прегледа и одобрава а предметни наставник распоређује на листиће. На сваком листићу има три питања изузимајући туђе језике, из којих се одређује по један одељак за превођење и тумачење.

Листића треба да буде колико је приправника и још пет више.

На испиту сваки приправник узима само по један листић.

Извучени листићи издвајају се и не износе више на испит.

Члан 24.

Из свих испитних предмета тражи се од приправника да покаже јасно познавање предмета, да јасно искаже мисли, и да по потреби ово оправда dobrим доказима.

Члан 25.

За неуљудност на усменом испиту приправник ће бити најпре озбиљно опоменут, а у поновљеном случају казниће се удаљењем са испита и губитком права на полагање испита за годину дана, о чему одлучује Испитни Одбор. Ако приправник и идуће године учини исту кривицу, удаљава се опет с испита и губи право полагања испита на свагда, о чему такође одлучује Испитни Одбор. У оба случаја Испитни Одбор о својој одлуци извештава Министра Вера преко Архијерејског Синода.

Одлука Испитног Одбора.

Члан 26.

Кад се заврши испитивање свих приправника, Испитни Одбор за сваког приправника појединце и за сваки предмет, одлучује о оценама успеха на усменом испиту, по ступњима поменутих у члану 15. ових правила и заводи их, исписујући их речима, у испитни протокол. Оцену за сваки предмет предлаже предметни наставник, а Одбор утврђује.

Из оцена усменог и писменог испита Светог Писма или Моралног богословља или Догматике изводи се општа оцена. Ову оцену утврђује Испитни Одбор на предлог предметног наставника.

Оцене се дају по већини гласова. Сваки члан Одбора има право на одвојено мишљење, које се заводи у записник.

Члан 27.

а) Који приправник на првом испиту зрелости добије општу оцену слаб из једног или из два предмета, може поновити испит из тих предмета (и писмени и усмени ако предмет има оба испита) у септембру исте године.

б) Који приправник добије више од две слабе опште оцене, одбија се на годину дана.

в) Ако приправник и на поновном испиту, у септембру добије ма и једну слабу оцену, или не дође на време да испит понови, одбија се на годину дана.

г) Приправник одбијен на годину дана поново полаже цео испит у месецу јуну нове школске године.

За приправника на другом редовном испиту који полаже после годину дана, вреде исте одредбе, које и за први испит.

Ако приправник и овај испит не положи, одбиће се као редован ученик од даљег полагања испита зрелости и може га полагати само као приватан ученик.

Испит зрелости може се приватно полагати колико се хоће пута.

За приватно полагање испита зрелости плаћа се сваки пут такса држави по закону о таксама и сваком члану Испитног Одбора дневница као и у средњим школама.

д) Приправнику, који је спречен болешћу и другим оправданим разлозима, изостао од редовног испита или одустао од започетог испита, може Испитни Одбор одобрити да цео испит редовно полаже или прекинути испит настави, у месецу септембру исте године.

Приправник који, полагајући испит зрелости о овом испитном року, добије две слабе оцене поновиће испит у јануару.

Члан 28.

Кад се утврде опште оцене свима приправницима из свих предмета онда се доноси одлука о способности приправника за свештенички чин и за више духовно образовање у Факултету и Академији.

а) сматраће се да је приправник положио испит ако је из свих предмета добио најмање добру општу оцену;

б) оцену из владања појединих приправника даје Професорско Веће по завршетку испита зрелости и ова се оцена ставља у њихова сведочанства (чл. 47. Правилника о српским православним богосл.);

Владање се бележи оценама: добро, врло добро и примерно;

в) Кад се ово оцењивање заврши, одлуке Одборске стављају се у записник по овоме обрасцу:

„Према добивеним оценама на стручном богословском испиту (богословском испиту зрелости) који су полагали приправници Н.Н. Н.Н. и т.д. испитни одбор признао им је спремност за свештеничку службу и више духовно образовање у факултету универзитета или академије.“ Или у противном случају: „није им (му) признао и т. д.“;

г) Одлуке о појединим приправницима бележе се скратко и у главном испитном протоколу у „Напомени.“

д) Резултат испита зрелости саопштава приправницима министарски изасланик.

Члан 29.

Ректор ће најдаље за четрнаест дана (14) по свршеном испиту зрелости доставити преко Архијерејског Синода Министру Вера извештај о току испита заједно

са овереним изводом испитнога протокола и овереним преписом задатака, који су приправницима на писменом испиту дати на израду.

У истом року и министарски изасланик поднеће преко Архијерејског Синода Министру Вера извештај о свом раду.

Члан 30.

Који се приправник не пријави у време за полагање испита, може се још само друге године у време редовног испита, пријавити, са уверењем о владању у тој години.

Ове одредбе важе и за оне, који су одбијени на годину дана.

Члан 31.

Сведочанство о стручном богословском испиту (богословском испиту зрелости) издаје се одмах по свршетку испитног рада на штампаним за то обрасцима које попуњава и Одбору предаје пословођа Одбора.

Члан 32.

Сведочанства, печатом утврђена, потписују министарски изасланик и сви чланови Одбора. Сведочанства предаје приправницима ректор.

Члан 33.

Образац сведочанства о стручном богословском испиту (богословском испиту зрелости) прописује Министар Вера.

У ово сведочанство уносе се и оцене из обавезних предмета у најстаријим разредима. При свођењу оцене важи оцена оне године у којој је предмет завршен.

Засада се прописује овако сведочанство:

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА БОГОСЛОВИЈА

У

Лик
Светог Саве

СВЕДОЧАНСТВО О СТРУЧНОМ БОГОСЛОВСКОМ ИСПИТУ (Богословском Испиту Зрелости)

. син
. рођен 18 године
вере источно-православне, свршио је школеке 192
године V разред Богословије у
и полагао пут.

СТРУЧНИ БОГОСЛОВСКИ ИСПИТ (Богословски Испит Зрелости)

Према успеху и добивеним оценама на овом испит
и годишњим оценама из најстаријих разреда. Испит
му Одбор издаје ово

СВЕДОЧАНСТВО

Свето писмо
Догматичко Богословље са полемичким
Морално Богословље (Православна Етика)
Историја Хришћанске и Српске Цркве
Канонско Право с познавањем основних државних
и црквених закона свију конфесија, који се тичу
цркве, свештенства и црквених закона
Омилитика
Литурђика са црквеном археологијом
Пастирско Богословље

Српски и црквено-словенски језик са историјом
српске књижевности
Грчки језик
Латински језик
Руски језик
Немачки језик
Француски језик
Енглески језик
Апологетика
Катихетика
Историја филозофије
Историја општа
Педагогија и методика
Црквено Правило с певањем
Владао се
Према горњем успеху приправника
. Испитни му Одбор признаје спремност
за свештеничку службу и више духовно образовање
у факултету Универзитета или Академије.

Бр.
. 192 год.
у (М. П.)

Пошпредседник
Испитног Одбора,

Председник
Испитног Одбора,

Чланови Испитног Одбора:

Члан 34.

Ако се Сведочанство загуби приправник може добити препис на коме ће се при крају то и забележити.

Прелазно наређење.

Члан 35.

Садашњи ученици богословије Св. Саве који уче по течајевима полагаће стручни богословски испит:

- а) Писмени из Светог Писма;
- б) Усмени из Светог Писма, Догматике, Литурџике и Црквеног Певања с Правилном.

За ученике богословске-учитељске школе у Призрену у садањем II, III, IV разреду важе у погледу стручних и завршних испита досадањи прописи.

Члан 36.

Ова Правила вредеће за ученике свих богословија, који ступе у богословију 1920/21. школске године. За ученике, који су ступили у богословију пре овог времена вредеће досадања правила о завршавању школе.

Министар Вера,

Д-р Јовановић, с. р.

ШКОЛСКИ ЗАКОН

ЗА УЧЕНИКЕ СРПСКИХ ПРАВОСЛАВНИХ БОГОСЛОВИЈА

МИНИСТАРСТВО ВЕРА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ПРАВОСЛАВНО ОДЕЉЕЊЕ

ВБр 13.059

12. новембра 1921. год.

Београд.

На основу чл. 31. Правилника о Српским Православним богословијама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца а у споразуму са Светим Архијерејским Синодом Српске Православне Цркве — прописујем:

ШКОЛСКИ ЗАКОН

ЗА УЧЕНИКЕ СРПСКИХ ПРАВОСЛАВНИХ БОГОСЛОВИЈА

І. ВЛАДАЊЕ УЧЕНИКА

а) У школи.

Члан 1.

Ученици богословија дужни су владати се добро и у свему онако, како доликује кандидатима за свештенички чин, а по одредбама овог закона.

Члан 2.

Ученици морају тачно и уредно долазити на предавање. Сваки недолазак на предавање, без одобрѣња ректора или васпитача, строго ће се казнити. На знак првог звона за предавање, они се морају сви искупити у својим разредима и ту у тишини и у реду дочекати наставника, свакад на одређеном им месту. При уласку наставника, треба сви да устану и да мирно стоје, док

он не седне, или док им не дадне знак, да седну. Одређени редари, дужни су дати наставнику имена свих ученика, који су са предавања изостаји. Пре и после подне, у почетку првог и на крају последњег часа, читају се одређене молитве.

За време предавања ученици не смеју улазити у школу, нити излазити напоље без допуштења.

Члан 3.

Кад наставник предаје, морају сви ученици да пазе и да се за то време ничим другим не забављају; исто тако морају бити мирни и пажљиви кад се испитују ради оцене и кад раде писмене задатке у школи.

Члан 4.

Ученици треба да врше савесно своје школске дужности. Они су дужни свагда на време израђивати и доносити одређене им задатке и увек бити спремни за пропитивање. Сваки је ученик дужан одговорати на питање тачно, гласно и јасно. Нико не може захтевати да се пропитује, кад хоће, нарочито ради поправке белешке; исто тако ни један ученик не сме казати наставнику: „нисам спреман“. Кад један ученик одговара, осталима није слободно упадати у реч, дизати руку или шапутати, а ако наставник кадгод захте да се јаве они који знају, они ће тихо и мирно подићи руку.

Члан 5.

На свршетку часа, кад избије звоно, ни један ученик не сме устати и спремати се за излазак пре, но што наставник не каже, или не да знак за то; а кад наставник допусти, онда они то чине без лупања и журбе.

Члан 6.

Између часова предавања ученици су дужни понашати се пристojно и не чинити ништа чиме би се кварно школски ред и дисциплина.

Кад се ученик сретне с наставником у ходнику или дворишту, дужан је застати, поклонити се и стајати мирно, док овај не прође.

По свршетку сваког часа морају сви ученици изаћи из учионице у ходник или двориште, да би се учионица могла проветрити.

Члан 7.

Ученици треба да живе међу собом у братској љубави. Зато се забрањује све оно што може пореметити ту љубав, а нарочито: свађање, бој, варање, издавање имена и вређање ма којим начином. Забрањује се ученицима и да се тужакају појединим наставницима; а за крупније ствари ученици се жале разредном старешини или васпитачу.

Члан 8.

Ученици треба да чувају школске ствари и да не чине никоме штете. Под школским стварима разумевају се и оне, које су дате ученицима на послугу.

Члан 9.

Наставнике своје дужни су ученици с поштовањем предусретати и свагда слушати њихове наредбе у свему што се тиче њиховог понашања, школског реда и рада.

Члан 10.

Ради лакшег држања реда и чистоће сваки разредни старешина поставља по два или више редара у свом разреду и то на недељу дана.

Дужности су редареве

- а) Да пази на ред и чистоћу у разреду, и сам одговоран за ред кад кривца неће да каже;
- б) да наставницима јавља изостале ученике;

в) да чита молитву;
 г) да спрема сунђер и креду сваки дан;
 д) да се брине о доношењу и одношењу других наставних средстава за поједине предмете и да одговара за њих;

ђ) да по изласку на одмор отвара прозоре ради проветравања учионица, а кад звони прво звоно за улазак ученика, да их затвара;

е) да пази зими да учионица буде умерено загрејана;

ж) да мотри на оне који при уласку не чисте обућу и да у опште пази на одржавање пристојне чистоће у разреду;

з) да за све, што се не може извршити или отклонити, позове школског послужитеља.

Поделу дужности на редаре извршиће разредни старешина.

б) У Цркви

Члан 11.

Ученици су дужни у одређено време ићи у цркву. На путу и у цркви морају се понашати пристојно и ићи и стајати у реду; у цркву улазити на прво звоно лагано, да се не квари ред и пристојна тишина. У цркви ни један ученик не сме мењати своје место. Исто тако не сме стајати и седети у столицама, разговарати се и шапутати нити из цркве излазити пре свршеног богослужења. Из цркве ће излазити у редовима, кад им наставник да знак за излазак.

За време богослужења певаће одређени певачи; осталим ученицима забрањено је да упадају и кваре певање.

Члан 12.

Сваки је ученик дужан достојно припремити се и примити Св. Причешће прве недеље Божићног Вел. Поста.

Члан 13.

Изостајање од цркве и одлазак из цркве без допуштења строго је забрањено и казни се. Сваки је ученик дужан по утврђеном распореду тачно вршити све дужности у цркви.

в) Ван школе и цркве.

Члан 14.

Ученици су дужни и ван школе, на сваком месту понашати се пристојно, како доликује васпитаним младцима и позиву, за који се нарочито спремају.

Члан 15.

Они су дужни све старије слушати и поштовати, а млађе чувати и поучавати и својим добрим и пристојним владањем служити за пример.

Члан 16.

Строго се забрањује све што је непоштено и непристојно. Пушење се ученицима најстрожије забрањује.

Члан 17.

Без нарочите потребе и без одобрења, ученици не смеју походити гостионице и кафане. У позориште и на друге јавне забаве моћи ће ученици ићи само по одобрењу, а за време распуста са родитељима или старатељима.

Члан 18.

Забрањено је, да ученици без одобрења: сазивају зборове или учествују на зборовима; састављају дружине своје или ступају у друге дружине; објављују своје саставе или покрећу или уређују какве своје новине. Ученици богословије могу имати своје ђачке дружине, чија правила одобрава Професорско Веће.

Исто тако ученици богословија у недељне и празничне дане по одобрењу своје школске власти могу држати у школи ђачке концерте.

II. КАЖЊАВАЊЕ УЧЕНИКА.

Члан 19.

Ученици биће кажњени, за мање погрешке: опоменом и укором. Овакве казне изричу ученицима наставници у разредима, у којима предају и записују их у дневник.

Члан 20.

За поновљење мале кривице и за веће кривице казни ученике разредни старешина или васпитач опоменом и укором.

Члан 21.

За поновљење веће кривице, казниће ученике укором ректор богословије.

Члан 22.

За веће ученичке кривице (чл. 9., 16. и 18. овог закона) кажњаваће ученике Професорско Веће.

Казне Професорског Већа јесу:

- 1) укор;
- 2) последњи савет (*consilium abeundi*);
- 3) удаљење из завода, у ком случају ректор издаје ученику школско уверење (односно сведочанство);
- 4) искључење из школе за годину дана с правом на полагање разредног испита на крају школске године;
- 5) искључење из школе за годину дана без права на полагање разредног испита на крају школске године;
- 6) отпуштање на свагда из богословије;
- 7) изгнање из свих средњих и стручних школа у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца. Одлука о казни

отпуштања из богословија и изгнања из свих школа шиле се преко Архијерсја у чијој је резиденцији богословија, на одобрење Министру Вера (чл. 49, Правилника), и извршна је кад је он одобри.

Члан 23.

При оцењивању кривице и одређивању казне узимају се у обзир свагда све прилике, које олакшавају или отежавају кривицу; па према томе може се неком ученику казна ублажити или опростити, а може се и поштрити, тако, да се ученик одмах строже казни.

Члан 24.

Владање ученика бележи се оценама: примерно, врло добро, добро и лоше. Оцену из владања даје ученицима Професорско Веће на предлог васпитача.

При давању ових оцена водиће се рачуна о изреченим казнама; али свака казна може се сматрати као да није ни изречена ако се ученик доиста поправио.

Одлуку о овоме доноси Професорско Веће. Четврту оцену добија онај ученик који је кажњен по члану 22. овог Закона.

Члан 25.

Ученици који добију из владања оцену лоше (чл. 24) губе право на благодјејање било државно било фондовско. Онај ученик, који има годишњу оцену (из владања) лоше, не може у идућој школској години уживати благодјејање за прво тромесеље.

Члан 26.

Благодјејање државно могу имати само они ученици, који, у општем резултату, имају из свих предмета најмању оцену добар без и једне слабе оцене.

Члан 27.

Ученик који за две године узастопце добија из владања оцену лоше, губи право на школовање у Богословији.

Члан 28.

Ученике, који се о своме трошку издржавају, ако би они у два тромесечја узастопце имали слаб успех из већине предмета, може Професорско Веће по своме нахођењу удаљити из завода.

Министар Вера

Д-р Миливоје Јовановић, с. р.

**ИНТЕРНАТСКА ПРАВИЛА
ЗА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ БОГОСЛОВИЈЕ**

МИНИСТАРСТВО ВЕРА

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ПРАВОСЛАВНО ОДЕЉЕЊЕ

ВБр. 13.060.

12. новембра 1921. год.

Београд.

На основу чл. 28. Правилника о српским православним богословијама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, а у споразуму са Светим Архијерејским Синодом Српске Православне Цркве — прописујем:

ИНТЕРНАТСКА ПРАВИЛА
ЗА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ БОГОСЛОВИЈЕ

1. Издржавање ученика.

Члан 1.

Ученици свих богословија издржавају се у интернату о своме трошку и о трошку државном. Последњи су државни благодејанци.

Члан 2.

Сви ученици станују заједно у заводу и имају једнолико све потребе, као: храну, одело и остало.

Члан 3.

Уплату за издржавање у интернату плаћају родитељи или стараоци ученички месечно унапред у одређеној суми за ту годину. Ни један ученик који плаћа

издржаваће неће бити уписан у почетку школске године у дотични разред, ако не положи уплату за први месец или дугује ма колико за раније време.

Члан 4.

Ко задоцни са уплатом најдаље до 15. тек. месеца опоменуће се преко полицијске власти. По истеку тога рока, ако се дужна уплата не положи, дотични ученик губи право на даље школовање у богословији.

Члан 5.

Уплата се не узима за време великог школског одмора.

Члан 6.

Ако ученик добровољно остави школу, његови родитељи немају права на повратак уплаћене суме. Исто бива и у случају, кад ученик буде и по кривици отпуштен.

Члан 7.

Државни благодјејанци ако по истеку школовања или у току овога науме да напусте духовно звање, обавезни су вратити држави суму на њих утрошену (чл. 35. тач. 3. Правилника о богословијама).

Члан 8.

Све потребе ученичке набавља школска управа редовним законским путем. Веће набавке које се врше путем лицитација, обављају с ректором и економом — надзорници економије, (чл. 17. тач. 13. Правилника). Они с ректором и економом оверавају веће набавке и контролишу утрошак набавака (чл. 24. Правилника), уписујући их у засебну књигу, из које ће економ приликом правдања рачуна, уз рачунске документе, прилагати и оверене прписе записника ових надзорника комисије.

Члан 9.

За набавку интернатских потреба школска управа троши сав одређени буџет за ту годину, по законским прописима, који за то постоји.

Члан 10.

Сиромашни ученици благодјејанци добијају у време главног школског одмора од суме на име свог благодјејања потребну суму, да могу отпутовати кући и вратити се назад (ако се то у буџет државни не унесе).

2. Распоред времена за рад и одмор.

Члан 11.

Време устајања огласиће свако јутро будилник и то на по часа пре црквеног звона.

Члан 12.

Тада ће сваки ученик устати, за по часа спремити постељу, умити се, очистити и обући.

Члан 13.

Кад зазвони црквено звоно први пут, ученици ће у реду ићи у цркву, и овде, на одређеном месту мирно стајати и побожно следити за богослужењем.

Члан 14.

Улазак у цркву у невреме, као и излазак из цркве пре свршетка богослужења, строго се казни.

Члан 15.

После јутрења ученици иду на доручак.

Члан 16.

У 8 час. ученици улазе у учионице на школски час.

Члан 17.

После сваког часа ученици излазе из разреда, да се разред четврт часа добро проветри.

Члан 18.

У одређено време, после школског рада, даје се знак за ручак.

Члан 19.

По подне у одређено време наставља се школски рад.

Члан 20.

После вечерња, које су ученици дужни тачно и у реду походити, настаје одмор до одређеног времена. У одређено време почиње рад до вечере.

Члан 21.

Знак за вечеру даје се у одређено време за вечеру.

Члан 22.

После вечере ученици имају $\frac{1}{4}$ часа одмора, после којег ће се занимати у нарочитим собама припремом задатака за идући дан, све до $9\frac{1}{2}$ часова у вече.

Члан 23.

У $9\frac{1}{2}$ часова, на знак звона ученици иду на молитву за спавање.

Члан 24.

У 10 часова сваки ученик мора бити у својој постели. Од тога времена не сме се разговарати и по собама ходити све до јутарњег звона.

Члан 25.

Одмор је: од јутрења до школских часова; између часова; од ручка до почетка рада школског после

подне; после вечерње радних дана до одређеног времена, у недељне и празничне дане по подне; време од доручка до литургије, и после литургије до ручка у недељне и празничне дане. За време одмора ученике надзирава васпитач.

Члан 26.

За време одмора ученици могу пристојно певати, свирати, шетати по дворишту и играти се у кругу школском.

3. Ред у спаваоницама.

Члан 27.

Ученици имају у заводу спаваоницу. Сваки од њих добија: кревет (гвозден) са сламњачом; два ћебета за покривање; четири чаршава (два за сламњачу, два за пошивање ћебета); један подглавник већи и један мањи са по две беле навлаке.

Члан 28.

Ученици преко дана не смеју улазити у спаваонице.

Члан 29.

Кад звоно огласи спавање и ученици после молитве дођу у спаваонице, одело ће се вешати о вешаонице, а обућа остављати на одређено место.

Члан 30.

Одело и обућу ученици морају увек чистити само на одређеном месту.

Члан 31.

Свака соба има редара, који се по азбучном реду бира на недељу дана. Он ће водити рачуна о реду и чистоћи, примаће рубље неопрано а раздавати: опрано;

стараће се за воду и осветлење; у случају изненадне болести извештаваће васпитача, и у опште стараће се за извршење свих посебних наредаба које се тичу реда у спаваоницама.

У спаваоницама морају бити истакнути спискови свих ствари које припадају тој спаваоници и које економ предаје првом редару на почетку школске године, а овај својим последницима. За ствари по овоме списку у спаваоници одговарају редари економу.

4. Ред у трпезарији.

Члан 32.

Улазак у трпезарију, осем времена одређеног за доручак, ручак и вечеру, најстрожије се забрањује.

Члан 33.

Улазак у одређено време врши се у највишем реду.

Члан 34.

Пошто сви ученици заузму своја места, сачекаће стојећи знак за молитву. Молитва се чита и после јела.

Члан 35.

После молитве пре ручка трпезариски редар заузима своје место и чита један одломак из јеванђеља и посланице, који је за тај дан одређен. Читање је на српском језику.

Члан 36.

После молитве пре вечере, чита се одломак из живота дневног светитеља, који ће у своје време преводити из „Пролога“ наизменично ректор и васпитач. Један од њих ће вршити ово читање.

Члан 37.

У недељне и празничне дане, ученици ће и пре и после ручка и вечере певати црквене песме, које молитву замењују.

Члан 38.

При ручку, вечери и доручку влада тишина и највећи ред. Који од ученика за време јела прави неред, удаљује се из трпезарије.

Члан 39.

Послужитељи стоје око столова и мотре на то, кад ће који ученик, руком у вис подигнутом дати знак, затим прилазе, виде што недостаје и у тишини подмирују потребе ученика.

Члан 40.

При једу, по утврђеном реду ученици сипају јело тако, да сваки по цео дан сипа први. Нико да не допусти у томе неумереност и да захтева више него што би његов друг имао. О овоме особито воде старање васпитач и економ, који присуствују једу обавезно.

Члан 41.

Задоцњавање за трпезарију не сме бити.

Члан 42.

Ученици кажњени поред опомене, укора још и којом другом казном немају права да седе за општим столом; за њих ће бити засебан сто, на који ће се поставити само хлеб и вода.

Члан 43.

Обедима ђачким по могућству присуствује и ректор.

5. Ред у умиваоници.

Члан 44.

При умивању ученици пазе на чистоћу и узимају само онолико воде, колико је потребно. Употребљену воду просипаће сваки ученик у одређено време; тако да увек остави за собом умиваоник празан и чист.

Члан 45.

Ближа упутства за понашање у умиваоници, као и за начин умивања прописаће васпитач.

Члан 46.

Контролу у овом одељењу води васпитач.

Члан 47.

У нарочито одређена времена, васпитач води ученике у купатило ако га нема у заводу.

6. Ред у опште.

Члан 48.

Како у време рада, тако и у време одмора ученици морају пазити на пристојност и ред.

Члан 49.

Интернат је затворен увек. Посетиоци се примају и пријављују преко вратара, изузевши посете у свечаним приликама, и посете које учине виши црквени и државни достојанственици.

Члан 50.

Ученици могу примити посете својих родитеља и рођака. Свака слична посета доставља се васпитачу, који у ваншколско време допушта ученику састанак.

Члан 51.

Састанак се допушта само у просторијама за то одређеним и у време, које ће васпитач изабрати.

Члан 52.

Ученици преко недеље могу излазити само са својим васпитачем.

Члан 53.

У недељне дане већих празника допушта се ученицима излазак у град родбини, ако ту живи, и рођацима, ако се ту налазе.

Члан 54.

Ови изласци не допуштају се у време литургије него у време слободн.

Члан 55.

Повратак у интернат не сме бити касније од одређеног времена.

Члан 56.

За оваке изласке заводи се књига, у коју се бележи с највећом тачношћу време одласка и повратка, име ученика и лица, којему одлази.

Члан 57.

Који ученик задоцни једном и не дође у интернат тачно у одређено време, губи право изласка за три месеца у напредак. Поновљена грешка казни се најстрожије и ученик губи право изласка за остатак времена до краја школске године.

7. Одело.

Члан 58.

Сви ученици Богословија, како државни питомци тако и они који се о своме трошку издржавају, носе једнолико одело.

Члан 59.

Одело се не сме мењати по материји, ни преправљати, ни продавати, ни поклонити.

Члан 60.

Кад ученици ступе у завод добијају зимско одело, капут, капу, обућу и потребну преобуку. За лето добијају пар летњег одсла и обућу.

Члан 61.

Ученици који се о своје трошку издржавају, дужни су у почетку школске године донети потребну преобуку и чарапе. А за одело и обућу имају плаћати засебно по цени по којој школа набавља за благодјејанце. Крајње сиромашним ученицима набавиће се и школске потребе.

Члан 62.

Зимски капут траје две године, остало одело само за ту годину. Обнављање набавака у рубљу чини се сваке треће године, ако прека потреба неби учинила, да то буде и раније.

8. Х р а н а.

Члан 63.

На сваког ученика узимаће се по потреби по 800 грама хлеба и 400 грама меса у мрсне дане. Остале намирнице набавиће се према потребама.

Члан 64.

Ученици ће постити сваке среде и петка као и све једнодневне и многодневне посте. Свих осталих дана мрсе.

Члан 65.

У мрсне дане добијаће ученици за доручак: тањир чорбе с комадом хлеба, или хлеба и сира, или чашу

млека; за ручак: чорбу и друго које јело с поврћем и месом; за вечеру: једно јело. Празницима великим, а по могућности и недељом даје се за ручак и тесто.

Члан 66.

У посне дане: за доручак: шољу кафе и хлеба, или хлеба и пекмеца; за ручак: чорбу и још једно јело (пасуљ, сочиво и др.); за вечеру једно јело.

Члан 67.

Храна у болницама је по лекарском упутству.

9. Н а д з о р.

Члан 68.

Сталан и непрекидан надзор над ученицима воде: ректор и васпитач, а над интернатским потребама економ.

Члан 69.

Њима помажу: редари учионица, два редара собна и три редара у трпезарији, који дежурају по недељу дана, а бирају се по азбучном реду.

Члан 70.

Млађи персонал (послуга) подвргава се правилима реда интернатског, особито што се тиче пристојности, издржавања поста и уздржљивости у опште. Послуга има у заводу стан и храну,

Министар Вера,

Д-р Миливоје Јовановић, с. р.

ПРАВИЛА
ФОНДА УЧЕНИКА БОГОСЛОВИЈА

МИНИСТАРСТВО ВЕРА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
ПРАВОСЛАВНО ОДЕЉЕЊЕ

ВБр. 13061.
12. октобра 1921. год.
Београд.

На основу чл. 31. Правилника о српским православним богословијама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, а у споразуму са Св. Архијерејским Синодом српске православне цркве — прописујем:

ПРАВИЛА
ФОНДА УЧЕНИКА БОГОСЛОВИЈА

1. Установа, име и задатак фонда.

Члан 1.

У Богословији у установљава се фонд, који носи име: *Фонд ученика Богословије у*

Члан 2.

Задатак је фонда:

- а) да помаже добре ученике, који би променом родитељског стања у току учења остали без потпоре, док не добију државно благодјејање;
- б) да награђује оне ученике, који се одликују у саставу и провизношењу проповеди, у црквеном певању и раду на богословској књижевности;
- в) да помаже ученичке излете, поучне забаве и екскурзије по отаџбини и другим земљама и
- г) да даје по могућству сиромашним ученицима помоћ за лечење по бањама.

II. Средства Фонда.

Члан 3.

Средства су Фонда:

- а) улози чланова добротвора;
- б) улози чланова утемељача;
- в) добровољни прилози;
- г) завештање добрих људи;
- д) награде од венчања, пратње и парастоса;
- ђ) приход од јавних предавања, духовних беседа и концерата;
- е) приход од свећа и таса капеле богословске и
- ж) добровољни прилози од лифераната и продаваца и родитеља ученичких.

III. Чланови ученичкога Фонда и награде за венчање, пратње и парастосе.

Члан 4.

Члан добротвор може бити свако часно лице или удружење, који положи од једном или у четири рате за годину дана три стотине, или више динара у новцу, или завештају у имању.

Члан 5.

Члан утемељач може бити свако лице или удружење, који положи од једном за свагда или у два пута за годину дана сто динара.

Члан 6.

Чланови добротвори и утемељачи добијају диплому на чланство; имају бесплатан улаз на сва ученичка јавна предавања, духовне беседе и концерте.

Умрлим добротворима и утемељачима чини се помен на литургији при свршетку сваке школске године.

Оним пак добротворима, који приложе или завештају пет стотина, или више динара у новцу или имању, поред свих споменутих права, ученици ће бесплатно ићи на њихова венчања, погребне и парастосе, ако не буде било оправданих сметњи. Њихове слике (ако их даду) ставиће се на углед у сали Завода.

Члан 7.

За идеје ученичког хора на пратњу плаћа се три стотине динара, а за идеје на венчање и парастос по двеста динара.

Члан 8.

Са ученичким хором увек иде по један дежурни наставник по реду и хоровања. Од пратње наставник и хоровања добијају награду по 30 динара, а од парастоса и венчања по 20 динара.

Члан 9.

На венчања, пратње и парастосе иде хор ученика само онда, ако време и школске прилике допусте, о чему одлучује ректор.

Члан 10.

Награда се увек унапред наплаћује при позиву на венчање, пратњу или парастос.

IV. Руковање Фондом.

Члан 11.

Фондом рукује благајник којег бира Професорско Веће из своје средине.

Члан 12.

Професорско Веће не сме утрошити:

- а) улоге чланова добротвора;
- б) више од половине чистог прихода фонда.

Члан 13.

Издатак одобрава Професорско Веће.

Члан 14.

Све приходе и расходе благајник фонда уводи тачно у књигу, коју потврђује епископ дијецезе; једно и друго оправдава прописним признаницама, а примања обратним признаницама или актом од кога новац прима.

Член 15.

Сваку примљену суму која остане преко расхода, благајник фонда дужан је дати у Управу Фондова на припход у року од 10 дана по пријему новца.

Приватним лицима или удружењима фонд не сме чинити никакве позајмице,

Члан 16.

На захтев ректора или већине чланова Професорског Већа, благајник фонда дужан је Професорском Већу поднети извештај целокупне имонине фонда у свако време.

Члан 17.

Благајник фонда дужан је сваке године до јануара закључити годишње рачуне примања и издавања фонда и поднети их Професорском Већу на размотрење и одобрење. По одобрењу цео извештај о благајници фонда штампаће се и на светосавској прослави раздати гостима.

Члан 18.

Благајник фонда одговара за упропашћене суме или издатке без надлежног одобрења и кривично и материјално, а за свој труд добија из фонда 300 динара годишње.

Члан 19.

Ректор ће у име Професорског Већа заступати фонд пред свима земаљским властима.

Члан 20.

Закључени и одобрени рачуни фонда чувају се у архиви завода, а годишњи извештаји о благајници фонда шаљу се Архијерејском Сабору и Министру Вера.

Члан 21.

Овај је фонд увек својина само Богословије у

Члан 22.

Печат овога фонда има натпис: Фонд Ученика Богословије у

Члан 23.

С престанком фонда готовина његова има се предати Управи Фондова на припход док надлежне верске власти не одреде поновну њену намену.

Министар Вера

Д-р Миливоје Јовановић с. р.

ПРАВИЛА
О ЕКСКУРЗИЈАМА УЧЕНИКА БОГОСЛОВИЈА

МИНИСТАРСТВО ВЕРА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
ПРАВОСЛАВНО ОДЕЛЕЊЕ

ВБр. 13062.
12. новембра 1921. год.
Београд

На основу чл. 31. Правилника о Српским Православним богословијама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца а у споразуму са Светим Архијерејским Синодом Српске Православне Цркве — прописујем:

ПРАВИЛА

О ЕКСКУРЗИЈАМА УЧЕНИКА БОГОСЛОВИЈА

I. Циљ и значај екскурзија.

1. Екскурзије су саставни део наставе и као такве обавезне су. Као и наставни предмети, треба и екскурзије још у већем степену, да утичу васпитно на ученике. Оне морају образовати ученика не само интелектуално, него и морално, физички и естетички.

2. Екскурзије треба да буду претежно васпитне.

3. Екскурзије може изводити или само један наставник или више њих. Даљне екскурзије треба да изводе више наставника заједно. У оба случаја наставници не смеју бити само стручњаци, већ у исто време и васпитачи.

II. Врсте екскурзија.

Екскурзије могу бити; црквено-историјске, црквено-археолошке, црквено-уметничке и хигијенске.

Према трајању екскурзије могу бити полудневне, дневне и даљне.

Полудневне и дневне екскурзије треба вршити чешће; оне се врше по подне. Сваки ученик треба да познаје најближу околину места, где му је школа, по географским и природним објектима као и по историјским споменицима. — Полудневне и дневне екскурзије врше поједини стручни наставници по споразуму са ректором школе.

Даљне екскурзије врше се ради познавања даље околине и осталих области Отаџбине као и познавања прквеног живота и црквене уметности. Оне су увек комбиноване. За њих треба извршити нарочите припреме. Ове се екскурзије врше: месеца септембра, о Ускршњем распусту, о Духовима и по завршетку предавања.

III. Припреме за даљне екскурзије.

1. Професорско Веће утврдиће, које ће се даљне екскурзије извршити. За извођење пројектованих екскурзија стараће се Одбор, у који улази увек ректор, као председник, и као чланови: стручни наставници, који ће бити у екскурзијама. Одбор ће израдити детаљни план: правац, трајање екскурзије, преноћишта; шта се и где има што видети и показати. Целокупан план даљне екскурзије послаће ректор школе преко Архиепископског Синода на одобрење Министарству Вера, које води евиденцију о свима екскурзијама и њиховим правцима као и о програму и кредиту одобреном за тај циљ.

2. Ученике треба припремати за утврђену екскурзију:

а) Упознати их са пределом кроз који ће проћи (нацртати скицу предела, дати географске, етнографске, историјске и природњачке податке; прочитати песме и прозне саставе, који су у вези са путовањем).

б) Спремити их у певању песама и декламовању.
в) Спремити их у извођењу гимнастичких и соколских игара.

г) Упознати их са прописима о владању за време екскурзије.

3. Неколико дана пред полазак у екскурзију ректор ће известити власти, нарочито црквене и школске о дану доласка у та места, нарочито где се има преноћити и умолити их да буду на руци.

4. Пред саму екскурзију, Одбор одређује вођу екскурзије, ако на екскурзији није ректор школе; иначе је овај вођа екскурзије. Утврђује распоред дежурних наставника на путу.

5. Вођа екскурзије спрема књижицу, у коју уноси имена свих ученика, који ће учествовати у екскурзији. У ту књижицу убележавају се карактеристичнија опажања сваког ученика у току екскурзије као и опажања наставника који учествују у екскурзији.

6. На два дана, пред полазак у екскурзију, школски лекар прегледа све ученике и издваја оне за које нађе да нису у стању издржати напоре.

7. На један дан пред полазак врши се смотра над ученицима у погледу одећа, обуће, спреме. У исто време врши се подела ученика на десетине (6—10 ученика). Свака десетина бира себи десетара.

8. Спрема је ова:

а). Сваки ученик носи путничку торбу и у њој: преобуку, чарапе, марамнице, убрус, крпе за брисање ногу, чешаљ и сапун. Сваки ученик носи свој бележник (свеску), у који ће убележавати дневне догађаје; шта је видео, и своја осећања и размишљања за време екскурзије.

б). По један ученик у десетини носи за своју десетину: четку за одело, четку за обућу, игле, конач и дугмета.

в). За цело друштво носи се ручна апотека, спремна по упутству школског лекара.

г). Прибор потребан за прикупљање објеката за школске збирке.

IV. За време екскурзије.

1. За време екскурзије стручни наставници имају да покажу ученицима све оно, што је планом утврђено, и што би се на самом путовању показало као важно за ученике у буди ком погледу.

2. За све време екскурзије треба да су наставници увек са ученицима. На понашање ученика треба обратити највећу пажњу; они се имају понашати како додикује ученицима.

3. Улажење у лађу и жељезницу вршити тихо и у реду.

4. Пешачење треба да је по групама али не одвећ расуто; у граду ићи по редовима. При пешачењу pazити на хигијенска правила: лаган и миран корак; у равном терену не треба прећи више од 4—5 километара; после сваког часа пешачења одмор од 15 минута, после два сата одмор од $\frac{1}{2}$ —1 сата; избегавати утркивање. Одело треба да је према годишњем времену. Пред спавање, кошуљу пресвући и ноге опрати. У јелу бити умерен. Не пити сумњиву воду.

5. Пре вечере ученици уређују прибелешке и пишу карте или писма својим родитељима и познаницима.

6. За време вечере одржавати ред.

7. За време спавања држати мир и тишину.

8. Устајати рано, живо и весело.

9. Пре доручка допунити своје белешке.

10. Пред полазак прочитати молитву и одржати смотру над ученицима; најпре десетари над својим десетинама, па онда вођа екскурзије над свима ученицима.

V. Преглед утисака са екскурзије.

1. По свршеној екскурзији, на првим часовима у школи имају се добивене представе утврдити, резултати екскурзије поновити: стечено искуство и доцније неговати.

2. Ученицима дати задатке, да опишу поједине догађаје са екскурзије, поједине знаменитости црквене и верске.

VI. Извештаји са екскурзија.

После сваке екскурзије подноси вођа екскурзије или један од наставника у споразуму с осталим, школској Управи детаљан извештај. У извештају истаћи шта је и где виђено и научено и какви су резултати постигнути. Извештаји са екскурзија саставни су део годишњег извештаја о целокупном раду дотичне школе. Ови извештаји треба да буду написани лаким и лепим стилем; у њима треба да буду истакнуте све природне лепоте и реткости, историјске, културне, црквено-верске знаменитости и карактеристичне одлике крајева, насеља и становништва.

VII. Материјална средства за извођење екскурзија.

1. Новчана средства за извођење екскурзија даје Министарство Вера из нарочите буџетске позиције. Полудневна екскурзија наставницима хонорише се као један, а дневна као два одржана хонорарна часа. Време које наставник проведе у даљној екскурзији хонорише се као три хонорарна часа без права на признање путних у других трошкова.

2. Ради лакшег извођења даљних екскурзија могу се у току школске године, по одлуци Професорског Већа, приређивати концерти и јавна предавања, за сам екскурзијски Фонд.

Министар Вера

Д-р Миливоје Јовановић с. р.



38474